

Utlåtande Rotel X (Dnr KS 2022/243)

Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar

Framställan från kulturnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar godkänns i
enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jonas Naddebo anför följande.

Ärendet

Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar är ett förslag till styrdokument som ska ge en riktning för hur stadens fritids- och ungdomsgårdar ska arbeta för att fler unga ska få en rik och meningsfull fritid. Av strategin framkommer att syftet med stadens fritids- och ungdomsgårdar bland annat är att alla unga i staden ska erbjudas trygga fritids- och ungdomsgårdar med hög kvalitet som jämnar ut livsvillkor och skapar glädje, gemenskap och stärker unga. Strategin ska vara ett stöd för såväl stadsdelsnämnder som andra berörda nämnder samt andra aktörer i samhället i arbetet med att utveckla en likvärdig fritidsverksamhet av hög kvalitet. Samtliga fritids- och ungdomsgårdar, oavsett organisationsform, ska följa samma styrning varför de förväntas följa denna strategi.

Av strategin framkommer att fritids- och ungdomsgårdar i Stockholms stad ska möjliggöra en stimulerande fritid för unga där utbildade fritidsledare möter unga med positiv förväntan och nyfikenhet på vad de behöver och önskar. De ungas egna idéer, inneboende kompetenser och intressen, det egna skapandet och personlig utveckling ska stå i verksamhetens centrum. Oavsett var de unga

bor eller vistas ska de känna till stadens fritids- och ungdomsgårdar, känna sig välkomna och, med vuxna närvarande, få stöd i sitt växande. Fritids- och ungdomsgårdarna ska erbjuda aktiviteter som både utmanar, utvecklar och bidrar till gemenskap med andra samt ge unga möjlighet till en utvecklande, innehållsrik, varierande och rolig fritid under trygga former.

Beredning

Ärendet har initierats av kulturnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Fryshuset och Rädda Barnen. Rädda Barnen har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att det förebyggande arbete som bedrivs på stadens öppna mötesplatser, inklusive fritids- och ungdomsgårdar, utgör en skyddsfaktor för de unga personer som deltar i verksamheten. Framtagen strategi kan utgöra ett viktigt verktyg för en likställighet bland stadsdelsnämndernas fritids- och ungdomsgårdar samt för att fler unga ska få en meningsfull fritid.

Arbetsmarknadsnämnden anser att strategin på ett tydligt sätt beskriver målsättningar och fokusområden för verksamheten vilket ger goda förutsättningar för ett strukturerat samarbete mellan förvaltningar i staden.

Idrottsnämnden ser positivt på förslaget och anser att de utvalda målområdena är högst relevanta och följer de områden som utredningen pekar ut som centrala för att utveckla verksamheterna samt att idrottsnämnden gärna bidrar med kunskap, kompetens, verksamheter och idéer till utvecklingen av fritids- och ungdomsgårdarna genom att möjliggöra för idrott och motion.

Socialnämnden välkomnar en satsning på kvalitetshöjning och likställighet över staden inom området fritid och ser positivt på att en stadsövergripande strategi har tagits fram med målet att gårdarna ska ha en attraktiv och kvalitativ verksamhet i syfte att fungera som en skyddsfaktor.

Utbildningsnämnden välkomnar strategin och verksamheter som kan motivera och stödja unga att söka och sträva efter konstruktiva vägar i livet.

Ett angeläget område där fritids- och ungdomsgårdarnas verksamhet på ett utmärkt sätt kan komplettera och stödja skolan.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till strategin som ett styrdokument för stadens fritids- och ungdomsgårdar och för ökad enhetlig uppföljning inom verksamheterna. Strategin ger nämnden stöd i arbetet med att utveckla fritidsverksamheter av hög kvalitet och bidrar till ökad likvärdighet över staden.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att strategin innebär ett positivt och hjälpsamt tillskott i arbetet med att erbjuda trygga och högkvalitativa öppna mötesplatser för unga. Därtill betonas att strategins mål ställer höga krav på framtida kompetensinsatser inom berörda verksamheter.

Farsta stadsdelsnämnd välkomnar att det nu finns en övergripande och gemensam strategi för fritidsgårdar som klargör konkreta förväntningar, som till exempel att vi ska ha både kvinnor och män bland medarbetarna, att medarbetarna ska ha en viss utbildningsnivå och i högre grad tillsvidareanställningar.

Hägersten-Ålvsjö stadsdelsnämnd är överlag positivt inställd till att en stadsgemensam strategi tas fram och ser att det gynnar invånarna bland annat genom ökad likställighet inom verksamhetsområdet. Därtill lyfter nämnden behov av utbildningsinsatser för verksamheterna.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd tycker att det är bra att en strategi tagits fram samt att det är viktigt att fritidsgårdverksamheten håller god kvalitet för att vara en god skyddsfaktor för unga.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ser strategin som viktig med höga ambitioner men ser utmaningar med att nå upp till strategins alla områden utifrån nuvarande fritidsutbud i stadsdelen och efterlyser mer erfarenhetsutbyten mellan stadens nämnder som arbetar med frågorna.

Norrmalms stadsdelsnämnd ställer sig i huvudsak positiv till strategin då den ger en tydlig och gemensam riktning för alla fritids- och ungdomsgårdar som bedrivs inom staden och innebär en kvalitetssäkring av dessa. De målområden som formulerats bedöms lämpliga utifrån syftet med strategin och indikatorerna anses kunna mäta hur väl målen uppfyllts.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ser positivt på att en strategi för fritids- och ungdomsgårdar tagits fram och att den balanserar mellan att vara en ny central riktningssamtidigt som den är anpassad för lokala behov samt att strategin fångat viktiga analyser ur den tidigare genomförda utredningen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd är positiv till att en ny utredning av stadens fritids- och ungdomsgårdar genomförts och att en strategi tagits fram. En implementering av den nya strategin kan bidra till ökad likvärdighet samt uppföljning av verksamhetens kvalitet inom staden. Nämnden anser att det är värdefullt att personalens kompetens lyfts samt vikten av medarbetarnas kunskap om risk- och skyddsfaktorer.

Skärholmens stadsdelsnämnd understryker vikten av att det tas fram en standard för fritids- och ungdomsgårdar i Stockholms stad för att barn och unga i staden ska mötas av samma kvalitet oavsett vart de bor samt att strategin har potential att vara en sådan standard.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till att strategin införs och att staden får en gemensam hållning för stadens fritids- och ungdomsgårdar vilket kan bidra att skapa större tydlighet i arbetet och kvalitetssäkring där fritiden har en kompensatorisk betydelse.

Södermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till den nya strategin och anser det positivt att man stärker stadens fritidsverksamhet och arbetar för ett ökat deltagande, mer jämlik tillgång och en bredare verksamhet för stadens unga. Det är viktigt att strategin lyfter fram att verksamheterna ska ta tillvara de ungas egna idéer, kompetenser och intressen.

Östermalms stadsdelsnämnd har ett pågående arbete som överensstämmer med strategins innehåll med fokus på insatser och aktiviteter som förväntas gynna en sammanhållen utveckling av stadens fritidsverksamhet. Nämnden framhåller vikten av att varje stadsdelsförvaltning även fortsättningsvis lämnas utrymme att bedriva sin verksamhet utifrån lokala behov samt att samverkan mellan stadsdelarna är en viktig faktor för att realisera strategin.

Fryshuset tycker att Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdarna är väl underbyggd och täcker viktiga områden som är i behov av den tydliga satsning som framgår av strategin.

Mina synpunkter

Barnkonventionen fastslår att alla barn och unga har rätt till en rolig och utvecklande fritid. Att ge fler unga möjlighet till en trygg och meningsfull fritid är därför en viktig och prioriterad målsättning för den grönbåa majoriteten.

Som ett led i detta arbete kan vi nu besluta om en ny strategi för stadens fritids- och ungdomsgårdar, stadens första sedan 1970-talet. Strategin ska bidra med att fritids- och ungdomsgårdarna når fler, blir mer jämställda och trygga, samt att det finns ett brett utbud av programverksamhet av hög kvalitet. Målet är att stadens unga, oavsett var de bor eller vistas, ska känna till stadens fritids- och ungdomsgårdar, känna sig välkomna och med vuxennärvaro få stöd i sitt växande. Därtill stärker strategin samverkan mellan gårdarna, vårdnadshavare, skola, socialtjänst och polis samt att andelen medarbetare med utbildning årligen följs upp. Rutiner som ökar förutsättningarna för ordning och reda när kvalitet sätts i främsta rummet. Samtliga fritids- och ungdomsgårdar i staden, oavsett organisationsform, ska följa denna strategi.

Fungerande fritids- och ungdomsgårdar utgör *en* viktig pusselbit för att skapa en meningsfull fritid som i sin tur är en skyddsfaktor mot kriminalitet. När unga deltar i vuxenledda och regelbundna aktiviteter löper de helt enkelt mindre risk för att begå brott.

Strategins utformning har föregåtts av ett gediget och inlyssnande utredningsarbete från målgrupper och personal som arbetar i verksamheterna. I detta arbete har stadsdelsnämndernas behov framkommit i form av mer samordning och struktur i arbetet med att erbjuda bättre och mer jämlika möjligheter till alla barn och unga oavsett stadsdel. Av dessa skäl innehåller också strategin en stadsövergripande modell för samordning och uppföljning av gårdarnas kvalitet. Syftet är att stärka likvärdigheten av verksamheternas kvalitet i hela staden. Stadsdelsnämnderna har fortsättningsvis huvudansvaret för fritids- och ungdomsgårdarnas verksamheter. Det är viktigt då stadsdelsnämnderna kan och ska utforma verksamheten efter lokala förhållanden.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar.
3. Barnkonsekvensanalys kopplat till Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Att	delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
Att	därutöver anföras

Vi välkomnar Stockholm stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar. Det är ett gediget arbete som ligger bakom strategin med ett utredningsunderlag som ger en omfattande och tydlig bild av fritids- och ungdomsgårdarnas förutsättningar att bedriva kvalitativ, jämlik, jämställd och meningsfull fritidsverksamhet. Utredningen visar klart och tydligt att detta område är i ett stort behov av ökade insatser på ett flertal plan.

Fritids- och ungdomsverksamheterna är ett område där stora besparingar gjorts tidigare under den grönbå majoriteten. Behovet av satsningar är skriande. Vi är därför förvånade över hur majoriteten väljer att hantera en så viktig strategi utan att också tilldela budget med nödvändiga resurser för att ge kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna verkliga förutsättningar att kunna genomföra och uppfylla strategins uppdrag och mål. Med våra budgetförslag skulle stadsdelsförvaltningarna till exempel få utökad driftbudget för barn och ungas fritid. Det behövs en jämlik återstart med bland annat ökade medel för förstärkt fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsvariation, lokal kulturverksamhet samt ökad driftsbudget för fritidsgårdar som ger förutsättningar för högre bemanning och ökat öppethållande.

Vi anser att utan reella förutsättningar är strategin tandlös. Mål som att säkra jämställdheten, jämlikheten och tryggheten på dagens fritidsgårdar blir svåra att uppnå när det idag till exempel saknas fysiska platser i form av tillgängliga, attraktivt inredda, fräscha och verksamhetsanpassade lokaler för att kunna bedriva meningsfull verksamhet för alla. Utredningen föreslår att samtliga stadsdelsförvaltningar gör en genomlysning av lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs. Strategin borde därför inkludera mål kring anpassningar och åtgärder i lokalfrågan. I sammanhanget är det också anmärkningsvärt att fritidsgårdar läggs ned innan denna genomlysning är klar. I Barnombudsmannens senaste rapport framgår exempelvis hur staden växer och att Hägersten-Älvsjö stadsdel 2030 förväntas växa till ca 29 000 barn. Att i ljuset av denna nya strategi och de behov som finns lägga ned två av stadsdelens fritidsgårdar utan grundlig barnkonsekvensanalys medför frågetecken om vilka intressen som väger tyngst. Utökade resurser och ett starkare barnrättsperspektiv är viktigt för att möjliggöra en meningsfull fritid för barn och unga i Stockholm.

Samma gäller målet om att öka andelen utbildade fritidsledare. Det är en väldigt bra målsättning men blir svår att uppnå utan tillskott av ekonomiska medel för att rekrytera och behålla kompetent personal. Vi anser även att målet om att unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg kräver många insatser för att uppfyllas. I utredningen föreslås till exempel att staden tillsätter en arbetsgrupp för att anta en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Detta borde strategin också ta upp och sätta mål kring för att säkerhetsställa att personal får rätt utbildning i det arbetet. För att uppfylla målet om att vara nöjd med aktiviteterna krävs det även resurser och ekonomiska medel för att målgruppen ska få verkliga möjligheter att påverka utbudet och tryggheten på verksamheten för att förverkliga de önskade aktiviteterna och genomföra trygghetsskapande åtgärderna.

En viktig faktor som vi saknar i strategin är kommunikationsstrategier för att nå ut till målgrupperna. Det är tydligt att stadens verksamheter inte når ut med information om sina aktiviteter till alla barn och unga. Det vore därför intressant att lägga till en del i strategin som berör utveckling av kommunikations- och dialoginsatser för att både informera och ta del av synpunkter och förslag från målgrupperna. Bättre kommunikation kring verksamheterna är även viktiga för fler att ta del av som vårdnadshavare, skola, fältassistenter och socialtjänst.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar godkänns i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.

Stockholm den 1 juni 2022

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jonas Naddebo

Hans Altsjö

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren, och Kadir Kasirga (alla S) och Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar är ett styrdokument som ger en riktning för hur stadens fritids- och ungdomsgårdar ska arbeta för att fler unga ska få en rik och meningsfull fritid. Av strategin framkommer att syftet med stadens fritids- och ungdomsgårdar bland annat är att alla unga i staden ska erbjudas trygga fritids- och ungdomsgårdar med hög kvalitet som jämnar ut livsvillkor och skapar glädje, gemenskap och starka unga. Strategin ska vara ett stöd för såväl stadsdelsnämnder som andra berörda nämnder samt andra aktörer i samhället i arbetet med att utveckla en likvärdig fritidsverksamhet av hög kvalitet. Samtliga fritids- och ungdomsgårdar, oavsett organisationsform, ska följa samma styrning varför de förväntas följa denna strategi.

Av strategin framkommer även att fritids- och ungdomsgårdar i Stockholms stad ska möjliggöra en stimulerande fritid för unga där utbildade fritidsledare möter unga med positiv förväntan och nyfikenhet på vad de behöver och önskar. De ungas egna idéer, inneboende kompetenser och intressen, det egna skapandet och personlig utveckling ska stå i verksamhetens centrum. Oavsett var de unga bor eller vistas ska de känna till stadens fritids- och ungdomsgårdar, känna sig välkomna och, med vuxna närvarande, få stöd i sitt växande. Fritids- och ungdomsgårdarna ska erbjuda aktiviteter som både utmanar, utvecklar och bidrar till gemenskap med andra samt ge unga möjlighet till en utvecklande, innehållsrik, varierande och rolig fritid under trygga former.

En kontinuerlig utveckling av Stockholms fritids- och ungdomsgårdar bidrar till att stadens unga invånare deltar i högre utsträckning, får en mer jämlik tillgång och en bred fritidsverksamhet av hög kvalitet. Stadens fritids- och ungdomsgårdar ska arbeta med följande fem målområden;

1. Fritids- och ungdomsgårdarna stärker unga och bidrar till deras utveckling
2. Fritids- och ungdomsgårdarna bidrar till jämlika och jämställda uppväxtvillkor
3. Fritids- och ungdomsgårdarna arbetar med ungas delaktighet och inflytande

4. Fritids- och ungdomsgårdarna erbjuder kvalitativ och attraktiv verksamhet
5. Fritids- och ungdomsgårdarna arbetar med fritidens egenvärde och som skyddsfaktor

Under år 2022 ska respektive stadsdelsnämnd utarbeta en utvecklingsplan, utifrån lokala förutsättningar, som visar hur strategin ska realiseras. Kulturnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna i implementeringen av utvecklingsplanerna samt årligen under åren 2023, 2024 och 2025 följa upp strategin genom en kvalitetsrapport som bland annat utgår från nedanstående indikatorer.

- Andel unga som vistas på fritids- och ungdomsgård i relation till befolkningsmängd i varje stadsdelsområde.
- Andel unga som är nöjda med det utbud som erbjuds på gårdarna.
- Antal program som erbjuds besökarna.
- Andel utbildade fritidsledare.
- Andel unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg.
- Könsfördelningen bland besökarna.
- Antal riktade verksamheter för att inkludera underrepresenterade grupper i fritidsverksamheten.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 februari 2022 följande.

1. Nämnden godkänner förslaget till Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.
3. Ärendet justeras omedelbart.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 februari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

I enlighet med uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2021 genomförde kulturförvaltningen, genom en extern utredare, en utredning av stadens fritids- och ungdomsgårdar. Utredningen gav en samlad bild av verksamheten vid stadens fritids- och ungdomsgårdar och gav, genom att ta avstamp i aktuell forskning, ett antal åtgärdsförslag. Utredningen var ett led i arbetet att stärka Stockholms stads

fritidsverksamhet och därmed arbeta för ett ökat deltagande, mer jämlik tillgång och en bredare verksamhet för stadens unga. Utredningen pekade på behovet av en stadsövergripande uppdragsbeskrivning för fritids- och ungdomsgårdarna i Stockholm. Utifrån föreslagen strategi samt det fortsatta arbetet inom kulturförvaltningens samordningsuppdrag för verksamhetsområdet Barn, kultur och fritid, ser kulturförvaltningen stor potential i att stadens fritids- och ungdomsgårdar utvecklas, stärks och i än högre utsträckning möter förväntningar och behov hos unga i Stockholm.

I Stockholms stad drivs fritids- och ungdomsgårdarna av de tretton stadsdelsförvaltningarna. Medel för verksamheten fördelas genom budgetposten för verksamhetsområdet Barn, kultur och fritid (BKF) i kommunfullmäktiges budget. I verksamhetsområdet ingår, förutom att tillhandahålla fritidsverksamhet för barn och unga, även stadsdelsförvaltningarnas arbete med bland annat lokal kulturverksamhet, föreningsbidrag, medborgarkontor samt lokalt demokrati- och utvecklingsarbete. Respektive stadsdelsnämnd tilldelas budgetmedel för verksamhetsområdet genom en särskild fördelningsmodell. Respektive stadsdelsnämnd beslutar hur tilldelade medel ska användas alternativt omfördelas till andra verksamhetsområden. Varje stadsdelsförvaltning planerar och bedriver sin verksamhet utifrån lokala behov och nödvändiga prioriteringar.

Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar ger riktning för hur verksamheterna ska arbeta för att fler unga ska få en rik och meningsfull fritid. Strategin beskriver därmed gemensamt syfte, uppdrag och mål för verksamheterna.

En kontinuerlig utveckling bidrar till att stadens unga invånare deltar i högre utsträckning, får en mer jämlik tillgång och en bred fritidsverksamhet av hög kvalitet.

Stockholms stads fritids- och ungdomsgårdar föreslås arbeta med följande fem målområden;

1. Fritids- och ungdomsgårdarna stärker unga och bidrar till deras utveckling
2. Fritids- och ungdomsgårdarna bidrar till jämlika och jämställda uppväxtvillkor
3. Fritids- och ungdomsgårdarna arbetar med ungas delaktighet och inflytande
4. Fritids- och ungdomsgårdarna erbjuder kvalitativ och attraktiv verksamhet
5. Fritids- och ungdomsgårdarna arbetar med fritidens egenvärde och som

skyddsfaktor

Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar föreslås gälla för perioden 2022 till 2025. Strategin föreslår att varje stadsdelsförvaltning ska utarbeta en utvecklingsplan, utifrån lokala förutsättningar, som visar hur strategin ska realiseras. Detta sker under 2022 med stöd av kulturförvaltningen. Inför 2023, 2024 och 2025 ska kulturförvaltningens samordningskansli för verksamhetsområdet Barn, kultur och fritid ta fram kvalitetsrapporter som bland annat tittar på nedan föreslagna indikatorer.

Strategin följs upp genom följande indikatorer:

- Andel unga som vistas på fritids- och ungdomsgård i relation till befolkningens mängd i varje stadsdelsområde.
- Andel unga som är nöjda med det utbud som erbjuds på gårdarna.

- Antal program som erbjuds besökarna.
- Andel utbildade fritidsledare.
- Andel unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg
- Könsfördelningen bland besökarna.
- Antal riktade verksamheter för att inkludera underrepresenterade grupper i fritidsverksamheten.

Beredning

Ärendet har initierats av kulturnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Fryshuset och Rädda Barnen. Rädda Barnen har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stadens öppna verksamheter för barn och unga är betydelsefulla för att nå kommunfullmäktiges mål 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i samt 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.

Stadsledningskontoret är av uppfattningen att det förebyggande arbete som bedrivs på stadens öppna mötesplatser, inklusive fritids- och ungdomsgårdar, utgör och fortsatt ska utgöra en skyddsfaktor för de unga personer som deltar i verksamheten.

Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar bedöms bidra till en mer strategisk stadsövergripande styrning av verksamheterna. Strategin kan även vara ett viktigt verktyg för en likställighet bland stadsdelsnämndernas fritids- och ungdomsgårdar samt för att fler unga ska få en rik och meningsfull fritid.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar godkänns i enlighet med bilaga 1 samt med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 april 2022 följande.

1. Att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Att justera paragrafen omedelbart.

Särskilt uttalande anfördes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Lisa Palm (Fi), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar på ett tydligt sätt beskriver målsättningar och fokusområden för verksamheten, vilket ger goda förutsättningar för ett strukturerat samarbete mellan förvaltningar i staden. Förvaltningen ser även positivt på att strategin lyfter samverkan som en viktig faktor för att skapa en meningsfull verksamhet av hög kvalitet. Inom arbetsmarknadsförvaltningen finns ett antal olika insatser som riktar sig till ungdomar och unga vuxna, och en samverkan på dessa områden kan skapa synergieffekter som ger ett ännu bättre stöd till unga som är aktuella inom flera olika verksamheter i staden.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 april 2022 följande.

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Idrottsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Hassan Jama m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Suhur Salahyusuf m.fl. (S), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen ser positivt på förslaget till strategi för fritids- och ungdomsgårdar. De utvalda målområdena är högst relevanta och följer de områden som utredningen pekar ut som centrala för att utveckla verksamheterna. Sammantaget bedömer idrottsförvaltningen att strategin tillsammans med den genomförda utredningen och barnkonsekvensanalysen ger staden goda förutsättningar att utveckla fritids- och ungdomsgårdarna.

Ur ett övergripande perspektiv skulle strategin vinna på att knyta an till stadens övriga program och strategier. Detta skulle till exempel kunna vara stadens hållbarhetsmål för Agenda 2030, stadens olika program för arbete med mänskliga rättigheter, Idrottspolitiskt program för Stockholms stad och Kulturstrategiskt program för Stockholms stad. Flera av programmen lyfts fram i barnkonsekvensanalysen och delar av detta skulle kunna beredas plats även i strategin. Idrottsförvaltningen föreslår även att barnkonsekvensanalysen biläggs strategin för att säkerställa att läsaren av strategin får möjlighet att ta del av den genomförda analysen.

Avslutningsvis vill idrottsförvaltningen framhålla att förvaltningen gärna bidrar med kunskap, kompetens, verksamheter och idéer till utvecklingen av fritids- och ungdomsgårdarna genom att möjliggöra för idrott och motion.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 april 2022 följande.

1. Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss av Stockholms stad strategi för fritids- och ungdomsgårdar.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservation anfördes av Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) och Karin Gustafsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar en satsning på kvalitetshöjning och likställighet över staden inom området fritid och ser positivt på att en stadsövergripande strategi har tagits fram. Att strukturerad fritid som skyddsfaktor lyfts är positivt och målet att gårdarna ska ha en attraktiv och kvalitativ verksamhet är centralt för att fritidsgården ska kunna vara en skyddsfaktor. Det är positivt att det i strategin finns färdigbestämda indikatorer och struktur för uppföljning och utveckling av arbetet inom respektive stadsdelsförvaltning. Att medarbetarnas kompetens och antalet programverksamheter

lyfts i indikatorer är bra för att förstärka gårdarnas arbete för att vara prosociala mötesplatser för unga. Två indikatorer ser förvaltningen kan behöva nyanseras:

1. Indikatorn som syftar till att mäta andelen unga som vistas på fritids- och ungdomsgård:

Deltagande på fritidsgård kan vara en skyddsfaktor, men det finns andra typer av aktiviteter för unga som kan utgöra minst lika starka skyddsfaktorer. Att ungdomar deltar i sådana s.k. instrumentella fritidsaktiviteter, som föreningsliv och kulturskola, kan i många fall utgöra starkare skyddsfaktorer än expressiva, som fritids- eller ungdomsgårdar, simhallar eller bibliotek. Det är viktigt att indikatorn fångar upp hela sammanhanget för målgruppen, och att staden strävar efter att de verksamheter som erbjuds är välbesökta och tilltalande och också riktar sig till dem som inte tar del av vare sig instrumentella eller expressiva fritidsaktiviteter.

2. Indikatorn som handlar om en jämn könsfördelning på fritids- och ungdomsgårdarna:

I likhet med ovanstående resonemang kan det faktum att flickor inte besöker fritidsgården i lika hög grad som pojkar både stå för att de hellre väljer andra typer av fritidsaktiviteter med höga värden som skyddsfaktorer, men även att de kan vara fler som helt saknar fritidsaktiviteter. Det kan också stå för att verksamheternas nuvarande utformning, som i många fall präglas av en ”vara-kultur”, i högre grad har pojkar som målgrupp och i större utsträckning möter pojkars behov av fritidsaktiviteter utan krav på regelbundet deltagande eller prestation. Enligt utredningen som gjordes på uppdrag av kulturförvaltningen 2021 är det fler flickor än som idag besöker fritidsgård som önskar ta del av verksamheterna. Flickornas önskemål handlar om att det bör erbjudas mer ordnade aktiviteter på gårdarna och det lyfts även att lokalerna i vissa fall behöver utformas mer utifrån deras behov för att umgås med vänner, och inte bara utifrån mer pojkdominerade aktiviteter som pingis, biljard och tv-spel.

Förvaltningen ser positivt på att strategin betonar att rutiner för samverkan med vårdnadshavare, skola, socialtjänst och polis ska finnas på alla fritidsgårdar. Förvaltningen vill särskilt understryka att fritidsgårdens samverkan med såväl socialtjänstens förebyggande verksamheter såsom fältverksamhet, och socialtjänstens myndighetsutövning är central för att tröskeln för att länka vidare ungdomar med behov av stöd ska vara låg.

I strategins utformning finns utrymme för målgruppsanpassning beroende på stadsdelsförvaltning samtidigt som den ger förutsättningar för mer likställighet. Behoven hos målgruppen ser olika ut i olika stadsdelsförvaltningar och socialförvaltningen skulle därför gärna se att strategin i högre grad betonar vikten av en verksamhet som attraherar olika typer unga, både de med fler riskfaktorer och i störst behov av en meningsfull fritid, och unga med färre riskfaktorer som kan bidra till en positiv och skyddande gruppdynamik och prosociala relationer på gårdarna.

I strategin nämns fritidsgårdens främjande arbete. Även om grunden för fritidsgården är ett främjande uppdrag är den även en viktig arena för att förebygga problembeteenden och riskfaktorer genom både social och situationell prevention. Fritidsgårdens medarbetare är viktiga för att uppmärksamma normbrytande beteende i ett tidigt skede. De har även möjligheten att genom sin verksamhet hjälpa till att bryta en destruktiv bana genom att ge ungdomar möjlighet att utveckla sina talanger och sociala förmågor. Ett arbete som idag bedrivs och implementeras på fritidsgårdar i

varierande grad handlar om våldsförebyggande metoder. Förvaltningen hade önskat att detta trygghetsskapande värdegrundsarbete inkluderades i strategin då det är centralt för att skapa ett gemensamt förhållningssätt som skapar trygghet både på individ- och gruppnivå från vuxenvärlden inom exempelvis skola, fält och fritid. Förvaltningen hade även gärna sett ett mer förebyggande fokus i strategin bland annat med koppling till andra styrdokument som Trygghetsprogrammet, ANDT-programmet, Strategin för att undvika att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet och Stockholmsstandarderna för socialt fältarbete.

Att gårdarna ska vara trygga nämns på flera ställen, men förvaltningen hade önskat att strategin hade ett tydligare fokus på grundläggande förutsättningar för att gårdarna ska främja trygghet och förebygga otrygghet, exempelvis genom att påtala att alla fritidsgårdar ska vara drogfria. Förvaltningen skulle gärna se att strategin även lyfte vikten av situationell prevention som bland annat innebär att på olika sätt göra platsen – det vill säga lokalerna och omgivningen kring fritidsgården - trygg och säker. Fritidsgården kan förebygga att ungdomar vistas ute i riskmiljöer på kvällar om fritidsgården har rätt öppettider, om de som välkomnas in på fritidsgården är i rätt åldersgrupp, samt är nyktra och drogfria. Att fritidsgården och miljön kring gården hålls tobaks- och nikotinfri i så stor utsträckning som möjligt är också viktigt för att främja hälsan hos unga.

Strategin lyfter vikten av att ha lokala rutiner för att anmäla oro för barn enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen och för att agera vid kris. En kris definieras inte i strategin, och förvaltningen skulle gärna se att det även inkluderades i strategin att det ska finnas väl kända rutiner i verksamheten för hur medarbetare ska agera vid negativa och destruktiva beteenden och hot-och våldssituationer. Detta problematiseras på ett utförligt sätt i barnkonsekvensanalysen.

Förvaltningen är positiv till att målgruppen med funktionshinder lyfts som viktig att satsa på då de i högre grad saknar strukturerade fritidsaktiviteter. Det är positivt att både arbeta för en allmänt inkluderande verksamhet i tillgängliga lokaler och att erbjuda riktad verksamhet till olika målgrupper med funktionsnedsättning. Om verksamheten ska göras allmänt tillgänglig och inte bara riktad till särskilda målgrupper är det av stor vikt att göra den särskilt trygg för unga med funktionsnedsättning. Återigen ser förvaltningen gärna att det trygghetsskapande värdegrundsarbetet inkluderades i strategin för att gården ska bli en mötesplats som passar och blir trygg för många.

Förvaltningen välkomnar att andelen medarbetare med utbildning följs upp med indikatorer årligen och hade gärna även sett att strategin tog sikte mot hög andel fastanställd personal och kontinuitet i personalgrupperna. Inom fritids-och ungdomsgårdar finns idag en hög andel timanställda medarbetare, hög personalomsättning och det är svårt att rekrytera medarbetare med fritidsledarutbildning eller motsvarande. Detta gör det svårare att arbeta för att långsiktigt bibehålla stabilitet och kompetens i verksamheterna. Satsningar på fortbildning är svåra att genomföra när medarbetare ofta byts ut eller arbetar strötimmor.

Som helhet är förvaltningen positiv till att en fritidsgårdsstrategi och medföljande barnkonsekvensanalys har tagits fram och välkomnar det fortsatta utvecklingsarbetet som planeras genom kulturförvaltningens samordningsuppdrag.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av Kadir Kasirga m.fl. (S) och Tina Kratz m.fl. (V), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Flera studier visar att barn och unga från familjer med goda ekonomiska resurser deltar i föreningsliv och kulturskola i högre grad än barn till föräldrar med sämre ekonomiska resurser. Flera studier visar också att unga i socioekonomiskt svaga områden och unga med funktionsnedsättning tar del av det utbud som finns i lägre utsträckning. Målet med den nya strategin för ungdoms- och fritidsgårdarna är att staden ska erbjuda bättre och mer jämlika möjligheter till alla barn och unga oavsett bostadsadress.

I Stockholms stad ansvarar de tretton stadsdelsnämnderna för fritids- och ungdomsgårdarna. Från och med 2021 har stadens kulturnämnd ett nytt samordningsansvar för stadsdelsnämndernas arbete med verksamhetsområdet barn, kultur och fritid. Syftet är att möta behovet av att arbeta mer strategiskt för ökad likställighet, erfarenhetsutbyte och tydligare riktlinjer kring fritidsgårdarnas uppdrag och målgrupp. Utbildningsförvaltningen välkomnar den stadsgemensamma samordning som införts. Den förenklar samarbetet med kompletterande verksamheter. En av stadens målsättningar är att alla barn och unga ska ha rätt till en meningsfull fritid och tillgång till trygga och jämställda mötesplatser. Det finns en samsyn i staden om att verksamheter som rör ungdomar har som sin främsta uppgift att motivera och stödja unga att söka och sträva efter konstruktiva vägar i livet. Ett angeläget område där fritids- och ungdomsgårdarnas verksamhet på ett utmärkt sätt skulle kunna komplettera och stödja skolan samt samverka med skolan är kring läxläsning och studieteknik. Det finns ett stort värde i att barn och unga får möjlighet till läxhjälp

också utanför skolan som till exempel i biblioteket, fritidsklubben och på ungdomsgården.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Johan Heinonen m.fl. (S) och Lillemor Samuelsson m.fl. (V), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till strategin som ett styrdokument för stadens fritids- och ungdomsgårdar och för ökad enhetlig uppföljning inom verksamheterna. Strategin ger förvaltningen stöd i arbetet med att utveckla fritidsverksamheter av hög kvalitet och bidrar till ökad likvärdighet över staden. Strategin lyfter flera viktiga målområden som exempelvis alla ungdomars möjlighet att delta i stadens fritids- och ungdomsgårdar oavsett kön, bakgrund, funktionsnedsättning eller socioekonomiska förutsättningar.

Förvaltningen ser behov av att indikatorerna preciseras ytterligare inför 2023 då uppföljning ska påbörjas.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 april 2022 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Bo Hansson m.fl. (S) och Kent Ludvigsson m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Emelie Wasserman (SD), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Tomas Agnemo (Fi), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

En gemensam strategi för stadens fritids- och ungdomsgårdar är ett positivt och hjälpsamt tillskott i arbetet med att erbjuda trygga och högkvalitativa öppna mötesplatser för unga. Verksamheterna möter en mängd barn och unga i sitt dagliga arbete och har då möjlighet att forma och vägleda dessa i deras utveckling. Som en del av ungas uppväxtmiljö är det viktigt att fritids- och ungdomsgårdar erbjuder ändamålsenliga aktiviteter som leder till en god utveckling för besökarna. Särskilt skrivelserna om att ta fram verksamhet för specifika målgrupper samt strukturer för inflytande och medbestämmande är bra och viktiga att ta fasta på.

Det är positivt att samverkan lyfts då det är nödvändigt för att kunna nå de mål som ställs upp i strategin. Även resonemangen om att fritids- och ungdomsgårdarnas utbud ska vara väl känt av unga är avgörande för att nå målen om att bidra till jämlika och jämställda uppväxtvillkor.

Det är dock viktigt att notera att både internt och externt samverkansarbete är komplext och kräver god kännedom om existerande strukturer och förmåga att arbeta flexibelt. Kunskap om potentiella samverkanspartners, beslutsprocesser i kommunen och en kontinuerlig omvärldsbevakning är viktiga beståndsdelar. Att leda och driva en öppen verksamhet som ska vara en arena för demokrati, kultur och bildning, vara hälsofrämjande och möjliggöra utveckling av fritidsintressen ställer höga krav på kompetens och ledarskap.

De kommunikationskanaler som finns att använda för fritids- och ungdomsgårdarna är ofta begränsade till stadens hemsida och i vissa fall någon sida på sociala medier där unga sällan vistas. För att realisera strategin skulle kommunikationsstöd kunna erbjudas alla stadsdelar, exempelvis i form av

kompetensinsatser kring kommunikation eller material som mallar, kalendarier eller liknande att sprida.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 april 2022 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 februari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen driver fem fritidsgårdar för högstadiesbarn och en för ungdomar i gymnasieåldern. Vi välkomnar att det nu inom Stockholms stad finns ett förslag till en övergripande och gemensam strategi för fritidsgårdar. Det har länge varit en brist att en sådan strategi inte funnits i staden. Det är bra att sätta ord på att fritidsgårdarna ska utjämna livsvillkor och att vi ska arbeta utifrån ett främjande förhållningssätt med konsekvent positiva förväntningar på ungdomarna.

Det är också välkommet att strategin klargör vissa konkreta förväntningar, som till exempel att vi ska ha både kvinnor och män bland medarbetarna, att medarbetarna ska ha en viss utbildningsnivå och i högre grad tillsvidareanställningar. Förvaltningen hade gärna sett fler konkreta förväntningar så att strategin bättre tydliggör en Stockholmsstandard för stadens fritidsgårdar.

Vi ser alltså en hel del förbättringsområden för att strategin ska bli användbar och tydlig för stadens fritidsgårdar. Det mesta som denna strategi tar upp i löpande text om samverkan, arbetssätt, rutiner med mera bedömer förvaltningen som bra till innehåll, men det borde kunna ställas upp på ett tydligare sätt så att man enklare kan se vad strategin faktiskt riktar in sig på. Det borde gå att renodla texten mycket mer.

Strategin skulle därtill vinna på att definiera begreppet fritidsgård och hålla sig till det. Det blir förvirrande när flera begrepp används, till exempel mötesplatser på sin fritid som kan inbegripa alla möjliga mötesplatser och fritidsverksamheter som för många blir liktydigt med skolans ”fritidshem”. Strategin borde även kunna klargöra om staden ska använda begreppet fritidsgård eller ungdomsgård.

Strategins disposition utgår från syfte, uppdrag och mål. Skillnaden mellan dessa avsnitt skulle kunna göras tydligare. Målen benämns sedan som målområden. De skulle istället kunna benämnas strategiska inriktningar. Det vore mer lämpligt eftersom det saknas konkreta tydliga mål att följa upp.

Strategin föreslår att stadsdelsnämnderna ska samverka när det gäller riktad verksamhet för till exempel HBTQ-ungdomar, nationella minoritetsgrupper och

nyanlända. Förvaltningen anser att riktad verksamhet borde klassas som kommunövergripande för att säkerställa resurser till dem.

I strategin föreslås att varje förvaltning ska ta fram egna utvecklingsplaner för att förverkliga strategins intentioner. Förvaltningen vill peka på att strategin istället skulle kunna förverkligas genom berörda enheters ordinarie årliga verksamhetsplaner.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Maria Ljuslin m.fl. (V) och Eva Fagerhem m.fl. (S), *bilaga 1*.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är över lag positivt inställd till att en stadsgemensam strategi tas fram och ser att det gynnar invånarna bland annat genom ökad likställighet inom verksamhetsområdet.

Förvaltningen ser en risk att vikten av den socialt förebyggande delen av fritidens verksamhet kan komma i skymundan och att detta behöver betonas i strategin. Fritidens verksamhet ska inte bara vara främjande utan också förebyggande. För att nå dit räcker det inte att ha rutiner för samverkan och orosanmälan. Utbildning i socialt förebyggande arbete om våldsprevention, ANDTS-prevention, normer och genus behöver ske på ett strukturerat sätt över tid och vara en naturlig del i introduktion och löpande arbete, för att leva upp till intentionerna om fritidsgårdarnas verksamhet som skyddsfaktor. Personalen behöver vara grundad i förebyggande arbete och de aktiviteter som erbjuds behöver vara både organiserade och strukturerade. Verksamheten förväntas arbeta enligt stadens alla program och kräver fritidsledare som är trygga som har aktuell kunskap i hur de kan skapa inkluderande aktiviteter fria från våld. Förvaltningen ser en risk att verksamheten i annat fall kan få motsatt effekt och kan bli en riskfaktor för de unga.

Förvaltningen är kritisk till att alla stadsdelsförvaltningar ska utarbeta egna utvecklingsplaner. Dessa bör istället redovisas som en del i den årliga verksamhetsplanen och de indikatorer som kopplas till strategin bör följas upp och redovisas i tertialrapporter och verksamhetsberättelse. Att hålla styrning och uppföljning samlat i ordinarie styrsystem ger en viktig signal på alla nivåer i

verksamheten och underlättar planering och uppföljning i praktiken. När separata planer utvecklas ser förvaltningen en risk att den gemensamma styrning som strategin syftar till kan gå förlorad.

Det framstår i strategin som att stadsdelsnämnderna ska rapportera till Kulturnämnden, det behöver förtydligas om så är fallet och hur detta i så fall ska genomföras. Det behöver förtydligas hur de indikatorer som presenteras i strategin följs upp samt hur och var det ska ske. Förvaltningen förordar att indikatorerna, följs upp på samma sätt som andra indikatorer, det vill säga i ILS-web.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

1. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd justerar beslutet omedelbart.

Reservation anfördes av Lisa Carlsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Özlem Körhan m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Angelo Tapia (Fi), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tycker att det är bra att en strategi tagits fram. Förvaltningen anser att det är viktigt att fritidsgårdverksamheten håller god kvalitet för att vara en god skyddsfaktor för unga. Förvaltningen har några synpunkter på hur strategin kan bli tydligare. Förvaltningen tycker:

- Att texten kan förenklas så att den blir mer lättläst.
- Att det kan tydliggöras att det är fritidsledare med fritidsledarutbildning, både grund och påbyggnadsutbildning, som behövs. Att det är kompetensbaserad rekrytering som används.
- Att det möjligen kan ingå i strategin att planera för kompetensförsörjning och eventuellt plan för internutbildning av fritidsledare.
- Att det kan tydliggöras när begreppet *fritiden* betyder fritid generellt eller fritidsgårdsverksamhet.
- Att det under rubriken syfte föreslås en text om fritidsgårdarnas demokratiska funktion. Ett samhälle behöver ungas röster och aktiva

deltagande och fritidsgården är den arenan. I nuvarande text står att gårdarna är en bro mellan unga och resten av samhället vilket skapar en känsla av ”vi och dom”.

- Att det under uppdragsstycket föreslås en text om att verksamheterna ska vara aktivt inkluderande och erbjudas till unga oavsett funktionsförmåga och att innehållet i verksamheten skall utformas i dialog med unga.
- Att fler kön kan inkluderas i meningen ”På varje gård ska det finnas både manlig och kvinnlig personal”. Se över om det i strategin är möjligt att omformulera utifrån att det finns personer som varken identifierar sig som kvinna eller man.
- Att det möjligen ska ingå någonting om nyetablering, att då tänka på lokalens placering, tillgänglighet för alla oavsett funktionsförmåga, tillgänglighet till kollektiva färdmedel, tänka på att lokalerna även kan nyttjas för andra verksamheter samt tillgång till mötesrum och personalutrymmen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av Mårten Risdal m.fl. (S) och Marie-Louise Siverstrand m.fl. (V), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser strategin som viktig med höga ambitioner. I strategin framgår att varje stadsdelsförvaltning under 2022 ska utarbeta en utvecklingsplan, utifrån lokala förutsättningar, som visar hur strategin ska realiseras. Förvaltningen ser utmaningar med att nå upp till strategins alla områden utifrån förvaltningens nuvarande fritidsutbud. Förvaltningen ser därav behov av att utveckla fritidsverksamheten genom en större samverkan både internt och externt, vilket kommer planeras för under 2022. Kulturförvaltningen har i uppdrag att löpande stödja stadsdelsförvaltningarna i implementeringen av strategin och förvaltningen ser det som önskvärt att därigenom kunna få ta del av goda exempel och utbyta erfarenheter med andra förvaltningar.

Vad gäller personal inom fritids- och ungdomsgårdarna anser förvaltningen att även socionomer bör bedömas likvärdiga som fritidsledare.

För att barn och unga både ska kunna ta del av och vara delaktiga i utformningen av fritidsaktiviteter krävs bra kommunikationsvägar kring det utbud som finns.

Förvaltningen skulle se det som önskvärt om detta togs upp i strategin. Med dessa synpunkter ställer sig förvaltningen bakom strategin.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 april 2022 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Magnus Waller (S) och Karin Norman (V), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till strategin då den ger en tydlig och gemensam riktning för alla fritids- och ungdomsgårdar som bedrivs inom Stockholms stad och innebär en kvalitetssäkring av dessa. De målområden som formulerats bedöms lämpliga utifrån hur syftet med strategin beskrivs och indikatorerna anses kunna mäta hur väl målen uppfyllts.

Förvaltningen anser det positivt att ett specifikt målområde formulerats i syfte att inkludera alla unga oavsett kön, bakgrund, funktionsnedsättning eller socioekonomiska förutsättningar då det strävar mot jämlikhet och jämställdhet mellan ungdomsgrupper med olika grundförutsättningar.

Förvaltningen anser att det är viktigt att uppföljning av indikatorer sker med en metodik där resultaten är tillförlitliga och jämförbara mellan de olika förvaltningarna. Förvaltningens förslag är därför att möjligheten till ett gemensamt stödverktyg för uppföljning undersöks. En ytterligare fördel med att använda ett stödverktyg är att personalen inom verksamheterna inte belastas med administrativa uppgifter. Vidare föreslår förvaltningen att den enkät som används för att följa upp ungdomarnas nöjdhet och trygghet tas fram centralt inom Stockholms Stad för att tillse att alla unga tillfrågats utifrån samma enkätmall.

Förvaltningen är positiva till indikatorn avseende andelen utbildade fritidsledare då detta kommer att stärka yrkesrollen. Dock innebär det en svårighet eftersom medarbetare på fritids- och ungdomsgårdar ofta är timanställda och det finns en svårighet att anställa utbildade fritidsledare när anställningen inte är en heltidstjänst. Förvaltningen föreslår att en introduktionsutbildning tas fram inom Stockholms stad motsvarande den för fältassistenter. Med en genomförd introduktionsutbildning ska den anställde anses vara utbildad fritidsledare.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

Rinkeby-Kistas stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Elvir Kazinic m.fl. (S), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att en strategi för fritids- och ungdomsgårdar tagits fram och att den på ett fördelaktigt sätt balanserar mellan att vara en ny central riktningssamtidigt som den är anpassad för lokala behov. Detta ser förvaltningen som en styrka och en möjlighet i att gemensamt samla upp erfarenheter och analyser inför strategiarbetet 2025 och möjliggöra större samsyn.

Förvaltningen anser att strategin fångat viktiga analyser ur den tidigare genomförda utredningen såsom att antalet besök är lågt i relation till antalet unga i staden och intresset för verksamheterna. Detta är samtidigt ett exempel där lokal efterfrågan i Rinkeby-Kista inte stämmer med genomsnittet för staden varför det också är positivt att strategin beaktar de lokala varianserna.

Syfte, uppdrag och mål i strategin formuleras på ett tydligt sätt där målområdena förhåller sig till de nyligen antagna Europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och Ungdomsverksamhet, såväl som en stor del av kvalitetsarbetet inom ramen för det nationella fritidsnätverket KEKS (Kvalitet och kompetens i samverkan).

Generellt bedömer förvaltningen att strategin är tydlig, förvaltningen ser några kommunikativa aspekter som anses viktiga att lyfta.

Strategin omfattar hur fritidsledarna ska arbeta, bemöta och agera i verksamheterna. En fråga att ta ställning till är om det bör tas fram en utförligare vägledning avseende personalens kompetens.

Förvaltningen ser positivt på att lokalfrågan i form av tillgänglighet berörs i strategin. Bedömningen i Rinkeby-Kista är vidare att lokalens attraktivitet i form av plats, inredning och utbud har en avgörande betydelse för besöksfrekvensen och även för hur intresserade pojkar respektive flickor är av en verksamhet.

Gällande uppföljningsindikatorerna som föreslås i strategidokumentet önskar förvaltningen i den mån som är möjlig att strategin tydliggör och definierar hur vissa utfallsmått ska tolkas. Några exempel.

Indikator: "Antal program som erbjuds besökare" – Förvaltningen tolkar detta som att strategin syftar på antalet organiserade aktiviteter. Det kan emellertid tolkas olika beroende på verksamhet och datainsamlingsmetod, ett klargörande skulle vara

positivt såväl som en analys av vad empirin och forskningen bedömer som good-enough- nivå.

Indikator: "Antal riktade verksamheter för att inkludera underrepresenterade grupper i fritidsverksamheten" - Förvaltningen bedömer att operationaliseringen av denna indikator behöver förtydligas. Är en "tjejkväll" en sådan verksamhet eller endast ett exempel på aktivitet.

I strategin betonas vikten av ungas lärande, dvs. de kunskaper, färdigheter, attityder och värderingar de införskaffat genom den öppna fritids- och ungdomsverksamheten. Förvaltningen anser att det inom ramen för den framtagna strategin hade varit önskvärt att följa upp ungdomars lärande i fritids- och ungdomsverksamheten.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med den egna utvecklingsplanen och emotser fortsatt dialog med Kulturförvaltningen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Tina Kratz m.fl. (V) och Monica Lövström m.fl. (S), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads senaste fritidsgårdsutredning med efterföljande beslutade riktlinjer genomfördes i slutet av 1970-talet. Förvaltningen är positiv till att en ny utredning av stadens fritids- och ungdomsgårdar genomförts och att en strategi tagits fram. En implementering av den nya strategin kan bidra till ökad likvärdighet samt uppföljning av verksamhetens kvalitet inom staden. Förvaltningen anser att det är värdefullt att personalens kompetens lyfts samt vikten av medarbetarnas kunskap om risk- och skyddsfaktorer.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 april 2022 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen.

Reservation anfördes av Salar Rashid m.fl. (S) och Shamsa Ali Hassan m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Kling m.fl. (C), Sophia Granswed Baat m.fl. (M), Conny Gabrielsson m.fl. (L) och Sara Grolander m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Sara Soumah (Fi), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen vill till att börja med understryka vikten av att det tas fram en standard för fritids- och ungdomsgårdar i Stockholms stad för att barn och unga i staden ska mötas av samma kvalitet oavsett vart de bor. Denna strategi har potential att vara en sådan standard.

Förvaltningen anser att processen att ta fram strategin varit inkluderande och väl genomförd vilket har skapat förutsättningar för en god förankring hos både stadsdelsförvaltningar och berörda fackförvaltningar.

Strategins koppling till övriga styrdokument

Förvaltningen vill särskilt lyfta vikten av att det i strategin för stadens fritidsgårdar är centralt att synliggöra kopplingen till den av staden redan antagna *Strategin för att minska risken att barn, unga och unga dras in i kriminalitet* (2019) där en av fyra övergripande utgångspunkter är just "Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer". Inom ramen för detta område rör två av fem övergripande fokusområden fritidsgårdarna: "Fritidsgårdar som skyddsfaktor" samt "Skola och fritidsgård som trygga platser". Denna koppling saknas i strategin som den ser ut nu.

I fokusområdet "Fritidsgårdar som skyddande faktor" inom strategin återfinns följande metoder och arbetssätt som förvaltningen tolkar som vägledande i drift och utveckling av stadens fritidsgårdar:

- Väl avvägd balans mellan strukturerad verksamhet och ostrukturerad verksamhet (så kallat häng)
- Fritidsgårdar som involverar de unga i planeringen av aktiviteter

- Tillgång till läxhjälp på fritidsgården
- Tydliga rutiner för samverkan mellan fritidsgård och vårdnadshavare
- Tydliga rutiner för samverkan mellan, fritidsgård, skola, socialtjänst och lokal polis, för att säkerställa en trygg miljö och att barn och unga i riskzon uppmärksammas
- Aktivt värdegrundsarbete för både medarbetare och unga

Förvaltningen har i olika forum till kulturförvaltningens utredare lyft vikten av att dessa två strategier kompletterar varandra. Detta skulle förslagsvis kunna ske genom att Strategin för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet sätter ramverket för en trygg och säker verksamhet medan Strategin för fritids- och ungdomsgårdar konkretiserar verksamhetsutbud och verksamhetsrutiner för ett breddat deltagande och ökad attraktivitet även för de ungdomar som inte söker sig till fritidsgårdar idag.

Utan en sådan koppling ser förvaltningen en risk för splittring i utvecklingen av stadens fritidsgårdar eftersom en av strategierna understryker fritidsgårdarnas förebyggande natur och den andra dess främjande. Denna ”spänning” mellan det förebyggande och det främjande, mellan det socialpolitiska och det kultur- och fritidspolitiska benet är uppmärksammat i flertalet forskningsrapporter från den av staden flitigt använda forskningsgruppen *Ung livsstil*.

Förvaltningen ser att strategierna sammankopplade skulle skapa mycket goda förutsättningar för en verksamhet som både är en attraktiv och breddad arena för barns och ungas jämlika tillgång till en meningsfull och utvecklande fritid samt den trygga och säkra verksamhet som behövs, inte minst eftersom statistik visar att barn i riskzon mer ofta kommer söka sig till fritidsgårdarna än andra barn.

Förvaltningen vill även lyfta behovet av en direkt koppling Stadens program för barns rättigheter och inflytande (2018) som antogs av kommunfullmäktige i december 2017.

Uppföljning av strategin, indikatorer och utvecklingsplaner

Förvaltningen anser att det är viktigt och rätt att de av staden antagna styrdokumentet löpande följs upp och utvärderas inom ramen för ordinarie verksamhets- och budgetuppföljning både lokalt och centralt. Förvaltningen ser mycket positivt på att kulturförvaltningen tillsätter utvecklingsledare för att bistå övriga förvaltningar i utvecklingsarbetet gällande stadens fritidsgårdar. Förvaltningen anser emellertid att det även i uppföljningen behövs en röd tråd mellan de styrdokument som på olika sätt berör och rör samma verksamhet. När dessa inte korrelerar medför det inte bara en risk för splittrad utveckling av fritidsgårdarna utan även en splittrad och tidskrävande uppföljning av desamma. Förvaltningen menar därför att *Strategin för fritidsgårdar* med fördel skulle kunna följas upp inom ramen för respektive förvaltnings handlingsplan för *Strategin för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet* som revideras årsvis, och att arbetet i övrigt planeras och följs upp i det årliga verksamhetsplanarbetet. Förvaltningen bedömer

därmed att det inte är resurseffektivt eller lämpligt att ta fram en separat utvecklingsplan utifrån denna strategi.

Jämställdhetsanalys

Strategin sätter särskilt fokus på jämställdhet genom målområdet Fritids- och ungdomsgårdarna bidrar till jämlika och jämställda uppväxtvillkor, i vilket framhålls att verksamheterna ska verka för jämn könsfördelning. Verksamheterna ska därför arbeta utifrån hög kompetens om likabehandling och aktivt sträva efter att nå en bredd av målgrupper. Det ska finnas trygga arenor och verksamheter för tjejer och specifika målgrupper så som unga inom exempelvis de nationella minoritetsgrupperna, nyanlända och hbtqi+ personer.

Förvaltningen instämmer i målformuleringen och ser fram emot ett stadsövergripande arbete för att konkretisera gemensamma metoder och arbetssätt för att uppnå ett breddat deltagande och verksamheter av hög kvalitet som verkar för jämställda uppväxtvillkor för fler barn.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen.
2. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed m.fl. (V) och Anna Jonazon m.fl. (S), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ploen (Fi), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar är ett viktigt dokument då det anger ramarna för ett långsiktigt och stadsövergripande kvalitetsarbete för stadens fritids- och ungdomsgårdar. Förvaltningen ställer sig positiv till att strategin införs och att staden får en gemensam hållning för stadens fritids- och ungdomsgårdar.

Den framtagna strategin är kort, koncis och kärnfull och förvaltningen anser att den kan bidra att skapa större tydlighet i arbetet inom stadens fritids- och ungdomsgårdar. Strategin är en kvalitetssäkring och den överensstämmer med hur förvaltningen ser på fritidsverksamhet; att den stärker ungas utveckling, bidrar till mer jämställda och jämlika uppväxtvillkor samt att fritiden har en kompensatorisk betydelse.

En utmaning som förvaltningen ser är det stora åldersspannet på unga som ingår i fritidsgårdarnas målgrupp. Ett tydliggörande av åldersspannet för fritidsverksamheterna skulle vara önskvärt. Strategin vänder sig till högstadie- och gymnasieungdomar, dock ser förvaltningen att det är stor skillnad på behov hos en ungdom i yngre tonåren samt i övre tonåren. Den äldre målgruppen har andra behov på väg in i ett vuxenblivande. Förvaltningens bild är att strategin inte tar tillräcklig höjd för den komplexiteten.

Att det tagits fram stadsgemensamma indikatorer är något förvaltningen ser som positivt. Det ger en tydlig vägledning i vad staden ser utgöra god kvalitet i arbetet på fritids- och ungdomsgårdarna. Indikatorerna ger också en möjlighet för invånarna i Stockholm att möta en mer likvärdig fritid oavsett vilka fritids- eller ungdomsgårdar den enskilde besöker. Framöver kommer det även gå att genomföra mer kvalitativa jämförelser inom staden då stadsdelarna genom indikatorerna mäter samma saker på samma sätt.

Strategin föranleder inte behov av konkreta förändringar av nämndens arbete med fritids- och ungdomsgårdar, utan ger en tydlig vägledning i arbetet. Det framgår att strategin ska gälla även verksamheter som bedrivs på entreprenad.

Förvaltningen skulle se en vinst med, och vill därför framhålla, att stadens parkleksverksamheter blir genomlysta på det sätt som nu genomförts för fritids- och ungdomsgårdsverksamheten. På så sätt skulle även parklekarna få ett gemensamt styrdokument för verksamheten - något som saknas i dagsläget. Även parklekar bedriver ett preventivt och främjande arbete. Samordnade fritidsgårdsverksamheter och parklekar har potential att skapa en gynnsam grund för jämlika uppväxtvillkor och bidra till barns utveckling. Att skapa gemensamma målområden och ta fram gemensamma indikatorer även för parklekar skulle skapa en tydlighet i vad staden har för bild av och förväntningar på kvalitetsbegreppet i dessa verksamheter.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation anfördes av Anders Göransson m.fl. (S) Charlotte Lilja Pittuco m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Antonia Simon (Fi), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till den nya strategin för fritids- och ungdomsgårdar i Stockholms stad. Det är positivt att man stärker stadens fritidsverksamhet och arbetar för ett ökat deltagande, mer jämlik tillgång och en bredare verksamhet för stadens unga. Det är viktigt att strategin lyfter fram att verksamheterna ska ta tillvara de ungas egna idéer, kompetenser och intressen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Göran Ek (SD), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Östermalms stadsdelsnämnd har en egen fritidsverksamhet för unga, Humlanhuset. Därtill finansierar nämnden genom föreningsstöd Hjorthagens ungdomsgård, som drivs av en ideell förening. 2021 fick förvaltningen i uppdrag att göra en genomlysning av fritidsverksamheterna i syfte att utreda hur väl utbudet av aktiviteter möter målgruppens behov. Detta utifrån nämndens målsättning om att erbjuda en attraktiv fritidsverksamhet med ett meningsfullt, tryggt, jämställt och tillgängligt

innehåll. Genomlysningen innehöll också en analys av kulturförvaltningens utredning av stadens fritidsverksamheter för unga.

Genomlysningen visade att nämndens fritidsverksamhet på många sätt möter ungdomarnas efterfrågan och behov vad gäller fritidsaktiviteter i stadsdelsområdet. Den visade även att utbudet av fritidsverksamheter och aktiviteter till stor del möter stadens intentioner. Verksamheterna lockar många besökare och det finns god potential att nå fler. I genomlysningen konstaterades också att det finns fortsatta utvecklingsmöjligheter för att nämndens fritidsverksamheter i än högre utsträckning ska vara attraktiva för ungdomarna i stadsdelen och fortsatt erbjuda verksamhet med ett meningsfullt, tryggt, jämställt och tillgängligt innehåll i linje med stadens intentioner. Utifrån detta presenterades en rad åtgärdsförslag att ta hänsyn till i det kommande utvecklingsarbetet. I genomlysningen föreslogs att utvecklingsarbetet även ska planeras i relation till stadens strategi för fritids- och ungdomsgårdar.

Under hösten 2021 fattade stadsdelsnämnden beslut om inriktning för fritidsverksamheten på Östermalm. Nämndens inriktning är att stadsdelens fritidsverksamhet ska möta ungas behov och förväntningar. Besökarna ska kunna påverka utbudet och vara med och utforma aktiviteterna. De aktiviteter som erbjuds ska vara varierade, sticka ut och särskilt bidra till att locka fler besökare ur stadens prioriterade målgrupper. Fritidsverksamheten ska utformas med nära koppling till föreningslivet, erbjuda aktiviteter även utanför nämndens egen fritidsgård, i mindre grupper och digitalt. Förvaltningen arbetar efter nämndens inriktning och ser att den på många sätt överensstämmer med strategins innehåll. Strategins fokus på insatser och aktiviteter förväntas gynna en sammanhållen utveckling av stadens fritidsverksamhet. Strategins målområden med givna indikatorer för uppföljning utgör en gemensam riktning för stadens fritids- och ungdomsgårdar.

Förvaltningen vill framhålla att det är av vikt att varje stadsdelsförvaltning även fortsättningsvis lämnas utrymme att planera och bedriva sin verksamhet utifrån lokala behov och nödvändiga prioriteringar och att uppföljningens resultat alltid tolkas utifrån den lokala kontexten.

Förvaltningen vill även lyfta att samverkan mellan stadsdelarna är en viktig faktor för att realisera strategin. Detta då det finns många goda exempel på hur fritidsverksamhet kan bedrivas i staden och som bör spridas för att stadens fritids- och ungdomsgårdar i än högre utsträckning ska möta förväntningar och behov hos unga i staden så väl som på Östermalm.

Fryshuset

Fryshusets yttrande daterat den 24 februari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Fryshuset tycker att Stockholm stads strategi för fritids- och ungdomsgårdarna är väl underbyggd och täcker viktiga områden som är i behov av den tydliga satsning som framgår av strategin.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V) enligt följande.

Vi välkomnar Kulturförvaltningens strategi för Stockholm stads fritids- och ungdomsgårdar. Det är ett gediget arbete som ligger bakom strategin med ett utredningsunderlag som ger en omfattande och tydlig bild av fritids- och ungdomsgårdarnas förutsättningar att bedriva kvalitativ, jämlik, jämställd och meningsfull fritidsverksamhet. Utredningen visar klart och tydligt att detta område är i ett stor behov av ökade insatser på ett flertal plan.

Fritids- och ungdomsverksamheterna är ett område där stora besparingar gjorts tidigare under den grönblå mandatperioden så behovet av satsningar är skriande. Vi är därför förvånade över hur majoriteten väljer att hantera en så viktig strategi utan att också tilldela budget med nödvändiga resurser för att ge kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna verkliga förutsättningar att kunna genomföra och uppfylla strategins uppdrag och mål. Med oppositionspartiernas budgetförslag skulle stadsdelsförvaltningarna till exempel få utökad driftbudget för en ungdomssatsning fritidsgårdar i en jämlik återstart med bland annat ökade medel för förstärkt fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsvariation, ökad driftsbudget för fritidsgårdar och lokal kulturverksamhet genom högre bemanning och ökat öppethållande fritidsgårdarna.

Vi anser att utan extra tillsatta medel är strategin tandlös. Mål som att säkra jämställdheten, jämlikheten och tryggheten på dagens fritidsgårdar blir svåra att uppnå när det idag till exempel saknas fysiska platser i form av tillgängliga, attraktivt inredda, fräscha och verksamhetsanpassade lokaler för att kunna bedriva meningsfull verksamhet för alla. Utredningen föreslår att samtliga stadsdelsförvaltningar gör en genomlysning av lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs. Strategin borde därför inkludera mål kring anpassningar och åtgärder i lokalfrågan.

Samma gäller målet om att öka andelen utbildade fritidsledare, det är en väldigt bra målsättning men blir svår att uppnå utan tillskott av ekonomiska medel för att rekrytera och behålla kompetent personal. Vi anser även att målet om att unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg kräver många insatser för att uppfyllas. I utredningen föreslås till exempel att staden tillsätter en arbetsgrupp för att anta en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Detta borde strategin också ta upp och sätta mål kring för att säkerhetsställa att personal får rätt utbildning i det arbetet. För att uppfylla målet om att vara nöjd med aktiviteterna krävs det även resurser och ekonomiska medel för att målgruppen ska få verkliga möjligheter att påverka utbudet och tryggheten på

verksamheten för att förverkliga de önskade aktiviteterna och genomföra trygghetsskapande åtgärderna.

En viktig faktor som vi saknar i strategin är kommunikationsstrategier för att nå ut till målgrupperna. Det är tydligt att stadens verksamheter inte når ut med information om sina aktiviteter till alla barn och unga. Det vore därför intressant att lägga till en del i strategin som berör utveckling av kommunikations- och dialoginsatser för att både informera och ta del av synpunkter och förslag från målgrupperna. Bättre kommunikation kring verksamheterna är även viktiga för fler att ta del av som vårdnadshavare, skola, fältassistenter och socialtjänst.

Ersätтарыttrande gjordes av Lisa Palm (Fi), enligt följande.

Vi välkomnar Kulturförvaltningens strategi för Stockholm stads fritids- och ungdomsgårdar. Det är ett gediget arbete som ligger bakom strategin med ett utredningsunderlag som ger en omfattande och tydlig bild av fritids- och ungdomsgårdarnas förutsättningar att bedriva kvalitativ, jämlik, jämställd och meningsfull fritidsverksamhet. Utredningen visar klart och tydligt att detta område är i ett stort behov av ökade insatser på ett flertal plan.

Fritids- och ungdomsverksamheterna är ett område där stora besparingar gjorts tidigare under den grönbåa mandatperioden så behovet av satsningar är skriande. Vi är därför förvånade över hur majoriteten väljer att hantera en så viktig strategi utan att också tilldela budget med nödvändiga resurser för att ge kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna verkliga förutsättningar att kunna genomföra och uppfylla strategins uppdrag och mål. Med oppositionspartiernas budgetförslag skulle stadsdelsförvaltningarna till exempel få utökad driftbudget för en ungdomssatsning fritidsgårdar i en jämlik återstart med bland annat ökade medel för förstärkt fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsvariation, ökad driftsbudget för fritidsgårdar och lokal kulturverksamhet genom högre bemanning och ökat öppethållande fritidsgårdarna.

Vi anser att utan extra tillsatta medel är strategin tandlös. Mål som att säkra jämställdheten, jämlikheten och tryggheten på dagens fritidsgårdar blir svåra att uppnå när det idag till exempel saknas fysiska platser i form av tillgängliga, attraktivt inredda, fräscha och verksamhetsanpassade lokaler för att kunna bedriva meningsfull verksamhet för alla. Utredningen föreslår att samtliga stadsdelsförvaltningar gör en genomlysning av lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs. Strategin borde därför inkludera mål kring anpassningar och åtgärder i lokalfrågan.

Samma gäller målet om att öka andelen utbildade fritidsledare, det är en väldigt bra målsättning men blir svår att uppnå utan tillskott av ekonomiska medel för att rekrytera och behålla kompetent personal. Vi anser även att målet om att unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg kräver många insatser för att uppfyllas. I utredningen föreslås till exempel att staden tillsätter en arbetsgrupp för att anta en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Detta borde strategin också ta upp och sätta mål kring för att

säkerhetsställa att personal får rätt utbildning i det arbetet. För att uppfylla målet om att vara nöjd med aktiviteterna krävs det även resurser och ekonomiska medel för att målgruppen ska få verkliga möjligheter att påverka utbudet och tryggheten på verksamheten för att förverkliga de önskade aktiviteterna och genomföra trygghetsskapande åtgärderna.

En viktig faktor som vi saknar i strategin är kommunikationsstrategier för att nå ut till målgrupperna. Det är tydligt att stadens verksamheter inte når ut med information om sina aktiviteter till alla barn och unga. Det vore därför intressant att lägga till en del i strategin som berör utveckling av kommunikations- och dialoginsatser för att både informera och ta del av synpunkter och förslag från målgrupperna. Bättre kommunikation kring verksamheterna är även viktiga för fler att ta del av som vårdnadshavare, skola, fältassistenter och socialtjänst.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Hassan Jama m.fl. (V) enligt följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att därutöver anför följande:

Vi välkomnar Kulturförvaltningens strategi för Stockholm stads fritids- och ungdomsgårdar. Det är ett gediget arbete som ligger bakom strategin med ett utredningsunderlag som ger en omfattande och tydlig bild av fritids- och ungdomsgårdarnas förutsättningar att bedriva kvalitativ, jämlik, jämställd och meningsfull fritidsverksamhet. Utredningen visar klart och tydligt att detta område är i ett stor behov av ökade insatser på ett flertal plan.

Fritids- och ungdomsverksamheterna är ett område där stora besparingar gjorts tidigare under den grönblå mandatperioden så behovet av satsningar är skriande. Vi är därför förvånade över hur majoriteten väljer att hantera en så viktig strategi utan att också tilldela budget med nödvändiga resurser för att ge kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna verkliga förutsättningar att kunna genomföra och uppfylla strategins uppdrag och mål. Med våra förslag till budget skulle stadsdelsförvaltningarna till exempel få utökad driftbudget för en ungdomssatsning fritidsgårdar i en jämlik återstart med bland annat ökade medel för förstärkt fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsvariation, ökad driftsbudget för fritidsgårdar och lokal kulturverksamhet genom högre bemanning och ökat öppethållande fritidsgårdarna.

Vi anser att utan extra tillsatta medel är strategin tandlös. Mål som att säkra jämställdheten, jämlikheten och tryggheten på dagens fritidsgårdar blir svåra att uppnå när det idag till exempel saknas fysiska platser i form av tillgängliga, attraktivt inredda, fräscha och verksamhetsanpassade lokaler för att kunna bedriva meningsfull verksamhet för alla. Utredningen föreslår att samtliga stadsdelsförvaltningar gör en

genomlysning av lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs. Strategin borde därför inkludera mål kring anpassningar och åtgärder i lokalfrågan.

I sammanhanget är det också anmärkningsvärt att fritidsgårdar läggs ned innan denna genomlysning är klar. I Barnombudsmannens senaste rapport framgår exempelvis hur staden växer och att Hägersten-Älvsjö stadsdel 2030 förväntas växa till ca 29 000 barn. Att i ljuset av denna nya strategi och de behov som finns lägga ned två av stadsdelens fritidsgårdar utan grundlig barnkonsekvensanalys medför frågetecken om vilka intressen som väger tyngst. Utökade resurser och ett starkare barnrättsperspektiv är viktigt för att möjliggöra en meningsfull fritid för barn och unga i Stockholm.

Samma gäller målet om att öka andelen utbildade fritidsledare, det är en väldigt bra målsättning men blir svår att uppnå utan tillskott av ekonomiska medel för att rekrytera och behålla kompetent personal. Vi anser även att målet om att unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg kräver många insatser för att uppfyllas. I utredningen föreslås till exempel att staden tillsätter en arbetsgrupp för att anta en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Detta borde strategin också ta upp och sätta mål kring för att säkerställa att personal får rätt utbildning i det arbetet. För att uppfylla målet om att vara nöjd med aktiviteterna krävs det även resurser och ekonomiska medel för att målgruppen ska få verkliga möjligheter att påverka utbudet och tryggheten på verksamheten för att förverkliga de önskade aktiviteterna och genomföra trygghetsskapande åtgärderna.

En viktig faktor som vi saknar i strategin är kommunikationsstrategier för att nå ut till målgrupperna. Det är tydligt att stadens verksamheter inte når ut med information om sina aktiviteter till alla barn och unga. Det vore därför intressant att lägga till en del i strategin som berör utveckling av kommunikations- och dialoginsatser för att både informera och ta del av synpunkter och förslag från målgrupperna. Bättre kommunikation kring verksamheterna är även viktiga för fler att ta del av som vårdnadshavare, skola, fältassistenter och socialtjänst.

Särskilt uttalande gjordes av Suhur Salahyusuf m.fl. (S) enligt följande.

Se särskilt uttalande under arbetsmarknadsnämnden.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) och Karin Gustafsson m.fl. (S) enligt följande.

Att socialnämnden delvis godkänner förvaltningens förslag till beslut
Att därutöver anföra

Vi välkomnar Kulturförvaltningens strategi för Stockholm stads fritids- och ungdomsgårdar. Det är ett gediget arbete som ligger bakom strategin med ett utredningsunderlag som ger en omfattande och tydlig bild av fritids- och ungdomsgårdarnas förutsättningar att bedriva kvalitativ, jämlik, jämställd och meningsfull fritidsverksamhet. Utredningen visar klart och tydligt att detta område är i stort behov av ökade insatser på ett flertal plan.

Under den gångna mandatperioden har den grönbåa majoriteten gjort stora besparingar i budgetområdena för fritids- och ungdomsverksamheterna. Vi förvånas därför över hur majoriteten väljer att hantera en så viktig strategi utan att samtidigt satsa nödvändiga resurser för att ge förvaltningarna och stadsdelsnämnderna förutsättningar att förverkliga strategin. Vi ser att strategin kommer vara verkningslös om inte majoriteten tillskjuter verksamheterna extra medel. Våra budgetförslag hade bland annat inneburit ökad driftsbudget för fritidsgårdarna, förstärkt fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning, samt mer resurser till stadsdelarna för att bemanna upp och utöka öppethållandet på stadens fritids- och ungdomsgårdar.

Till att börja med vill vi framhålla att det sociala perspektivet i strategin genomgående kunde varit mer framträdande. Det är därför olyckligt att socialförvaltningen inte haft delansvar för att arbeta fram strategin. Med ett socialt perspektiv hade exempelvis fältassistenternas roll i det trygghetsskapande arbetet fått en större framträdande roll än i nuvarande formuleringar. Även i mål- och syftesformuleringarna saknar vi ett socialt perspektiv som fångar upp verksamheternas centrala funktion för stadens förebyggande arbete mot social utsatthet. Här kunde fritids- och ungdomsgårdsstrategin kunna kopplas till befintliga strategier och program som staden redan antagit, exempelvis för att tydligare lyfta fram vikten av samverkan med socialtjänsten. Vi tror att det skulle ha positiva synergieffekter för samarbetet mellan stadsdelsnämnder och facknämnder.

I dagsläget har många fritidsgårdar ansenliga praktiska begränsningar som försvårar arbetet att bedriva meningsfull verksamhet för alla barn och unga. Målen om att säkra jämställdhet, jämlikhet och trygghet på dagens fritidsgårdar är svåruppnåeliga med hänsyn till de stora brister som föreligger i lokalerna och den rumsliga miljön. Utredningen föreslår att samtliga stadsdelsförvaltningar gör en genomlysning av lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs, och därför anser vi att strategin borde inkludera mål kring anpassningar och åtgärder i lokalfrågan.

Med det sagt är det anmärkningsvärt att fritidsgårdar läggs ned innan den föreslagna genomlysningen har färdigställts. Men trots prognoser om stadens snabba tillväxttakt och faktumet att antal barn förväntas stiga i flera stadsdelsområden kommande år har majoriteten lagt ner två fritidsgårdar i Hägersten-Älvsjö under mandatperioden. Att detta dessutom gjordes utan en grundlig barnkonsekvensanalys får oss att undra vilka intressen som väger tyngst i majoritetens politik. Utökade resurser och ett oinskränkt barnrättsperspektiv är centralt för att skapa grogrund för en meningsfull fritid i Stockholm för alla barn och unga. Vi anser därför att den föreslagna strategin bör kompletteras med en plan för att utöka antalet fritidsgårdar i stadsdelar med störst behov samt se till så att dessa även görs tillgängliga för äldre

ungdomar. Ur ett jämlikhetsperspektiv menar vi att strategin tydligare hade kunnat identifiera målgrupper som är av extra stort behov av avgiftsfria fritidsaktiviteter för att säkerställa att deras intressen tas i beaktande, såsom barn och unga som lever i socioekonomisk utsatthet.

Vi instämmer i socialförvaltningens problematisering av indikatorerna som föreslås för uppföljning av strategin, och utöver det som förvaltningen framför anser vi att det vore intressant att även titta på verksamheternas öppettider samt antalet öppna timmar. Gällande målet med andelen utbildade fritidsledare i verksamheten ser vi att samma problematik föreligger. Målsättningen är i sig väldigt positiv, men utan tillskott av ekonomiska medel för att rekrytera och behålla kompetent personal är strategin bara fina ord. För att få till en förändring behövs mer resurser.

Vi anser även att målet om att unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg kräver fler insatser för att uppfyllas. I utredningen föreslås till exempel att staden tillsätter en arbetsgrupp för att anta en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Vi anser att strategin borde kompletteras med mål som fångar upp detta, inte minst för att säkerhetsställa att personal ges rätt utbildning och verktyg för att kunna hantera krissituationer.

En viktig faktor som vi saknar i strategin är kommunikationsstrategier för att nå ut till målgrupperna. Det är tydligt att stadens verksamheter inte når ut med information om sina aktiviteter till alla barn och unga. Det vore därför intressant att lägga till en del i strategin som berör utveckling av kommunikations- och dialoginsatser för att både informera och ta del av synpunkter och förslag från målgrupperna. Bättre kommunikation kring verksamheterna är även viktiga för fler att ta del av som vårdnadshavare, skola, fältassistenter och socialtjänst.

Ersätтарыttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi) som ställde sig bakom Vänsterpartiets och Socialdemokraternas gemensamma yrkande samt reservation.

Utbildningsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Kadir Kasirga m.fl. (S) och Tina Kratz m.fl. (V) enligt följande.

Vi välkomnar Kulturförvaltningens strategi för Stockholm stads fritids-och ungdomsgårdar. Det är ett gediget arbete som ligger bakom strategin med ett utredningsunderlag som ger en omfattande och tydlig bild av fritids-och ungdomsgårdarnas förutsättningar att bedriva kvalitativ, jämlik, jämställd och meningsfull fritidsverksamhet. Utredningen visar klart och tydligt att detta område är i ett stort behov av ökade insatser på ett flertal plan.

Fritids-och ungdomsverksamheterna är ett område där stora besparingar gjorts tidigare under den grönblå mandatperioden så behovet av satsningar är skriande. Vi

är därför förvånade över hur majoriteten väljer att hantera en så viktig strategi utan att också tilldela budget med nödvändiga resurser för att ge kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna verkliga förutsättningar att kunna genomföra och uppfylla strategins uppdrag och mål. Med våra förslag till budget skulle stadsdelsförvaltningarna till exempel få utökad driftbudget för en ungdomssatsning fritidsgårdar i en jämlik återstart med bland annat ökade medel för förstärkt fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsvariation, ökad driftsbudget för fritidsgårdar och lokal kulturverksamhet genom högre bemanning och ökat öppethållande fritidsgårdarna.

Vi anser att utan extra tillsatta medel är strategin tandlös. Mål som att säkra jämställdheten, jämlikheten och tryggheten på dagens fritidsgårdar blir svåra att uppnå när det idag till exempel saknas fysiska platser i form av tillgängliga, attraktivt inredda, fräscha och verksamhetsanpassade lokaler för att kunna bedriva meningsfull verksamhet för alla. Utredningen föreslår att samtliga stadsdelsförvaltningar gör en genomlysning av lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs. Strategin borde därför inkludera mål kring anpassningar och åtgärder i lokalfrågan. I sammanhanget är det också anmärkningsvärt att fritidsgårdar läggs ned innan denna genomlysning är klar. I Barnombudsmannens senaste rapport framgår exempelvis att staden växer och att Hägersten-Älvsjö stadsdel 2030 förväntas växa med cirka 29 000 barn. Att i ljuset av denna nya strategi och de behov som finns lägga ned två av Stadsdelsnämndsområdets fritidsgårdar utan grundlig barnkonsekvensanalys medför frågetecken om vilka intressen som väger tyngst. Utökade resurser och ett starkare barnrättsperspektiv är viktigt för att möjliggöra en meningsfull fritid för barn och unga i Stockholm.

Samma gäller målet om att öka andelen utbildade fritidsledare, det är en väldigt bra målsättning men blir svår att uppnå utan tillskott av ekonomiska medel för att rekrytera och behålla kompetent personal. Vi anser även att målet om att unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg kräver många insatser för att uppfyllas. I utredningen föreslås till exempel att staden tillsätter en arbetsgrupp för att anta en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Detta borde strategin också ta upp och sätta mål kring för att säkerhetsställa att personal får rätt utbildning i det arbetet. För att uppfylla målet om att vara nöjd med aktiviteterna krävs det även resurser och ekonomiska medel för att målgruppen ska få verkliga möjligheter att påverka utbudet och tryggheten på verksamheten för att förverkliga de önskade aktiviteterna och genomföra trygghetsskapande åtgärderna.

En viktig faktor som vi saknar i strategin är kommunikationsstrategier för att nå ut till målgrupperna. Det är tydligt att stadens verksamheter inte når ut med information om sina aktiviteter till alla barn och unga. Det vore därför intressant att lägga till en del i strategin som berör utveckling av kommunikations- och dialoginsatser för att både informera och ta del av synpunkter och förslag från målgrupperna. Bättre kommunikation kring verksamheterna är även viktiga för fler att ta del av som vårdnadshavare, skola, fältassistenter och socialtjänst.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Johan Heinonen m.fl. (S) och Lillemor Samuelsson m.fl. (V) enligt följande.

Se reservation under idrottsnämnden.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Bo Hansson m.fl. (S) och Kent Ludvigsson m.fl. (V) enligt följande.

Se reservation under idrottsnämnden.

Särskilt uttalande gjordes av Emelie Wassermann (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna ser positivt på att unga skall erbjudas trygga fritids- och ungdomsgårdar av hög kvalitet. En meningsfull fritidssysselsättning som inkluderar och bidrar till glädje och gemenskap är till gagn för hela samhället.

Förvaltningen lyfter problematiken kring att nå ut till målgruppen och vi vill understryka att denna fråga är av största vikt. Tidigare kunde information om områdets fritidsgårdar ske via den lokala skolan men i och med det fria skolvalet riskerar den typen av informationskanal att exkludera många barn och unga. Förvaltningen bör se över möjligheten att skicka ut fysisk information till samtliga hushåll som har barn och unga i aktuell ålder för att säkerställa inkludering. Detta skulle verka för att nå både den direkta målgruppen men även deras vårdnadshavare. Även platser som bibliotek och ungdomsmottagningar bör övervägas som lämpliga för spridande av information.

Ersätтарыttrande gjordes av Tomas Agnemo (Fi), som ställer sig bakom socialdemokraternas och vänsterpartiets gemensamma yrkande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Maria Ljuslin m.fl. (V) och Eva Fagerhem m.fl. (S) enligt följande.

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
Att därutöver anföra.

Vi välkomnar Kulturförvaltningens strategi för Stockholm stads fritids-och ungdomsgårdar. Det är ett gediget arbete som ligger bakom strategin med ett utredningsunderlag som ger en omfattande och tydlig bild av fritids-och ungdomsgårdarnas förutsättningar att bedriva kvalitativ, jämlik, jämställd och meningsfull fritidsverksamhet. Utredningen visar klart och tydligt att detta område är i ett stort behov av ökade insatser på ett flertal plan.

Fritids-och ungdomsverksamheterna är ett område där stora besparingar gjorts tidigare under den grönbåa mandatperioden så behovet av satsningar är skriande.

Vi är därför förvånade över att stadens majoritet beslutar om en så viktig strategi utan att också tilldela budget med nödvändiga resurser för att ge stadsdelsnämnderna verkliga förutsättningar att kunna genomföra och uppfylla strategins uppdrag och mål. Vi anser att utan extra tillsatta medel är strategin tandlös.

Mål som att säkra jämställdheten, jämlikheten och tryggheten på dagens fritidsgårdar blir svåra att uppnå när det idag till exempel saknas fysiska platser i form av tillgängliga, attraktivt inredda, fräscha och verksamhetsanpassade lokaler för att kunna bedriva meningsfull verksamhet för alla. Utredningen föreslår att samtliga stadsdelsförvaltningar gör en genomlysning av lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs. Strategin borde därför inkludera mål kring anpassningar och åtgärder i lokalfrågan. I sammanhanget är det också anmärkningsvärt att fritidsgårdar läggs ned innan denna genomlysning är klar.

Av strategin framgår att Stockholms stad ska fortsätta att utveckla fritids- och ungdomsgårdarna för att nå fler unga. Staden växer och i Hägersten-Älvsjö stadsdel förväntas barnantalet 2030 öka till ca 29 000 barn. Att stadsdelsnämnden i ljuset av denna nya strategi och de behov som finns beslutat att lägga ned två av stadsdelens fritidsgårdar utan grundlig barnkonsekvensanalys väcker frågetecken om vilka intressen som väger tyngst. Vi menar att viktiga perspektiv är tillgänglighet och närhet. Utökade resurser och ett starkare barnrättsperspektiv är därför angeläget för att möjliggöra en meningsfull fritid för alla barn och unga i Stockholm.

I underlaget framkommer att utbudet riktat till barn och unga utan funktionsnedsättning är större än utbudet riktat till barn och unga med funktionsnedsättning. Sett till antalet barn och unga som är folkbokförda i Stockholms stad och andelen som enligt WHO har en funktionsnedsättning erbjuder staden målgruppen med funktionsnedsättning procentuellt för lite aktiviteter. Vi instämmer i slutsatsen att stadens nämnder, för att säkerställa likvärdigheten över staden så att alla barn och ungdomar oavsett funktionsnedsättning får tillgång till en aktiv fritid, behöver ett förtydligt uppdrag och det behöver följas upp på ett mer strukturerat sätt än tidigare.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Lisa Carlsson m.fl. (S) enligt följande.

Se reservation under idrottsnämnden.

Reservation anfördes av Özlem Körhan m.fl. (V) enligt följande.

Se reservation under idrottsnämnden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Mårten Risdal m.fl. (S) och Marie-Louise Siverstrand m.fl. (V) enligt följande.

Se särskilt uttalande under arbetsmarknadsnämnden.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Magnus Waller (S) och Karin Norman (V) enligt följande.

Att stadsdelsnämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.

Att därutöver anför följande:

Vi delar förvaltningens uppfattning att strategin är positiv då den ger en tydlig och gemensam riktning för alla fritidsgårds- och ungdomsgårdar.

Men vi anser att extra medel måste avsättas för att uppnå syftet med strategin. Extra medel behövs för att anpassa verksamheten med attraktiva lokaler och för att kunna rekrytera och behålla utbildade fritidsledare.

Strategin saknar också en viktig faktor såsom en kommunikationsstrategi för att nå ut med information om aktiviteter till alla barn och unga. Bättre kommunikation kring verksamheten är även viktig att ta del av som vårdnadshavare, skola, fältassistenter och socialtjänst.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Elvir Kazinic m.fl. (S) enligt följande.

Vi socialdemokrater ser positivt på att en strategi för att utveckla stadens fritids- och ungdomsgårdar framtagits. Vi vill särskilt understryka ambitionen att verksamheterna ska verka för en jämn könsfördelning. Det är prioriterat att nå de grupper som idag inte nås i tillräcklig utsträckning och som har svårt att hitta en fritidssysselsättning. Fritids- och ungdomsgårdarna ska stimulera fler unga att göra sin röst hörd i frågor som rör dem och verksamheterna ska underlätta de ungas egen organisering. Med dessa

ambitioner är det särskilt viktigt att gårdarna är riktigt inbjudande och tar emot de unga för att erbjuda dem en efterfrågad och utvecklande tillvaro på deras fritid. Verksamheten måste vara ledd av utbildad personal som kan ge god vägledning. Här ska också ges möjlighet till rekreation och avkoppling för ungdomarna.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Tina Kratz m.fl. (V) och Monica Lövström m.fl. (S) enligt följande.

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
Att därutöver anföras

Vi välkomnar stadens strategi för Stockholm stads fritids- och ungdomsgårdar. Det är ett gediget arbete som ligger bakom strategin med ett utredningsunderlag som ger en omfattande och tydlig bild av fritids- och ungdomsgårdarnas förutsättningar att bedriva kvalitativ, jämlik, jämställd och meningsfull fritidsverksamhet. Utredningen visar klart och tydligt att detta område är i ett stort behov av ökade insatser på ett flertal plan.

Fritids- och ungdomsverksamheterna är ett område där stora besparingar gjorts tidigare under den grönblå mandatperioden så behovet av satsningar är skriande. Vi är därför förvånade över att majoriteten väljer att inte samtidigt tillföra de nödvändiga resurser för att ge kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna verkliga förutsättningar att kunna genomföra och uppfylla denna viktiga strategis uppdrag och mål. Utökade resurser och ett starkare barnrättsperspektiv är viktigt för att möjliggöra en meningsfull fritid för barn och unga i Stockholm.

Med våra förslag till budget skulle stadens stadsdelsförvaltningar till exempel haft utökad driftbudget vilket hade möjliggjort en ungdomssatsning på fritidsgårdar i en jämlik återstart med bland annat ökade medel för förstärkt fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsvariation, ökad driftsbudget för fritidsgårdar och lokal kulturverksamhet genom högre bemanning och ökat öppethållande fritidsgårdarna.

Vi anser att utan extra tillsatta medel är strategin tandlös. Mål som att säkra jämställdheten, jämlikheten och tryggheten på dagens fritidsgårdar blir svåra att uppnå. Framför anser vi att den viktiga målsättningen att öka andelen utbildade fritidsledare blir svår att uppnå utan tillskott av ekonomiska medel för att rekrytera och behålla kompetent personal. Vi anser även att målet om att unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg kräver många insatser för att uppfyllas. I utredningen föreslås till exempel att staden tillsätter en arbetsgrupp för att anta en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Detta borde inkluderas i strategin samt ta upp och sätta mål för att säkerställa att personal får rätt utbildning i det arbetet. Det krävs även resurser och ekonomiska medel för att målgruppen ska få verkliga möjligheter att påverka

utbudet och tryggheten på verksamheten samt för att förverkliga de önskade aktiviteterna och genomföra trygghetsskapande åtgärderna.

Resurser krävs även för att fler unga ska upptäcka och se att verksamheterna är relevanta och meningsfulla för dem. Då behöver det finnas förutsättningar att ta tillvara de ungas egna idéer, inneboende kompetenser och intressen, det egna skapandet och personlig utveckling ska stå i verksamhetens centrum.

Det krävs även i vår stadsdel en upprustning av de fysiska lokalerna för att säkra att de är tillgängliga, attraktivt inredda, fräscha och verksamhetsanpassade lokaler för att kunna bedriva meningsfull verksamhet för alla. Utredningen föreslår att samtliga stadsdelsförvaltningar gör en genomlysning av lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs. Strategin borde därför även inkludera mål kring anpassningar och åtgärder i lokalfrågan. I vår stadsdel har vi sett att en av fritidsgårdarna varit tvingad att hålla stängt under flera veckor på grund av problem med lokalen.

En viktig faktor som vi saknar i strategin är kommunikationsstrategier för att nå ut till målgrupperna. Det är tydligt att stadens verksamheter inte når ut med information om sina aktiviteter till alla barn och unga. Det vore därför intressant att lägga till en del i strategin som berör utveckling av kommunikations- och dialoginsatser för att både informera samt ta del av synpunkter och förslag från målgrupperna. Bättre kommunikation kring verksamheterna är även viktiga för fler att ta del av som vårdnadshavare, skola och socialtjänst.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Salar Rashid m.fl. (S) och Shamsa Ali Hassan m.fl. (V) enligt följande.

Att delvis godkänna förvaltningens svar på remiss.

Att därutöver anföra.

Vi välkomnar att kulturförvaltningen tagit fram en strategi för Stockholm stads fritids- och ungdomsgårdar. Strategin lutar sig mot en bild som vi inom oppositionen länge fastslagit att fritids- och ungdomsgårdarnas förutsättningar att bedriva kvalitativ, jämlik, jämställd och meningsfull fritidsverksamhet är avgörande för att unga ska få en meningsfull fritid.

Den borgerliga majoriteten i Skärholmens stadsdelsnämnd har länge hindrat utvecklingen av fritidsverksamheten med argumentet att vi bör invänta denna utredning innan vi fastslår några strategier gällande vår egen fritidsverksamhet. Det denna utredning idag pekar på är att detta område är i ett stort behov av ökade insatser på ett flertal plan. Fritids- och ungdomsverksamheterna är ett område där stora besparingar gjorts tidigare under den grönbåa mandatperioden så behovet av satsningar är skriande.

En viktig faktor som vi saknar i strategin är kommunikationsstrategier för att nå ut till målgrupperna. Det är tydligt att stadens verksamheter inte når ut med information om sina aktiviteter till alla barn och unga. Det vore därför intressant att lägga till en del i strategin som berör utveckling av kommunikations- och dialoginsatser för att både informera och ta del av synpunkter och förslag från målgrupperna. Bättre kommunikation kring verksamheterna är även viktiga för fler att ta del av som vårdnadshavare, skola, fältassistenter och socialtjänst.

Vi hade tidigare även ett ungdomsråd i Skärholmen som fortfarande än idag är inaktiv och som den borgerliga majoriteten inte har tagit vara på. Nu när stadsdelsnämnden har valt att återta fritidsverksamheter i egen regi, så hade våra förslag till budgetar inneburit att Skärholmens stadsdelsförvaltning till exempel hade fått utökad driftbudget för en ungdomssatsning fritidsgårdar i en jämlik återstart med bland annat ökade medel för förstärkt fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsvariation, ökad driftbudget för fritidsgårdar och lokal kulturverksamhet genom högre bemanning och ökat öppethållande fritidsgårdarna.

Vi är därför förvånade över hur majoriteten väljer att hantera en så viktig strategi utan att också tilldela budget med nödvändiga resurser för att ge kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna verkliga förutsättningar att kunna genomföra och uppfylla strategins uppdrag och mål. Vi anser att utan extra tillsatta medel är strategin tandlös. Mål som att säkra jämställdheten, jämlikheten och tryggheten på dagens fritidsgårdar blir svåra att uppnå när det idag i form av tillgänglighet och öppethållande av tider är otillräckliga i Skärholmen för att kunna bedriva meningsfull verksamhet för alla.

Utredningen föreslår att samtliga stadsdelsförvaltningar gör en genomlysning av lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs. Strategin borde därför inkludera mål kring anpassningar och åtgärder i lokalfrågan. Utökade resurser och ett starkare barnrättsperspektiv är viktigt för att möjliggöra en meningsfull fritid för barn och unga i Stockholm. Samma gäller målet om att öka andelen utbildade fritidsledare, det är en väldigt bra målsättning men blir svår att uppnå utan tillskott av ekonomiska medel för att rekrytera och behålla kompetent personal. Vi anser även att målet om att unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg kräver många insatser för att uppfyllas. I utredningen föreslås till exempel att staden tillsätter en arbetsgrupp för att anta en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Detta borde strategin också ta upp och sätta mål kring för att säkerställa att personal får rätt utbildning i det arbetet. För att uppfylla målet om att vara nöjd med aktiviteterna krävs det även resurser och ekonomiska medel för att målgruppen ska få verkliga möjligheter att påverka utbudet och tryggheten på verksamheten för att förverkliga de önskade aktiviteterna och genomföra trygghetsskapande åtgärderna.

Avslutningsvis håller vi med om att stadsdelsförvaltningens viktiga påpekande om att synliggöra kopplingen till stadens redan antagna strategi för att minska risken att barn, unga och unga dras in i kriminalitet (2019) där en av fyra övergripande utgångspunkter är just "Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer". Vi vill dock framhålla att detta styrdokument inte ensamt kan svara upp mot målet om att ge alla

barn en meningsfull fritid. Det primära arbetet måste alltid utgå ifrån att alla barn och unga oavsett socioekonomisk bakgrund, kön, trosuppfattning, sexuell läggning och tillhörighet ska kunna känna sig välkomna i vår fritidsverksamhet.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Kling m.fl. (C), Sophia Granswed Baat m.fl. (M), Conny Gabrielsson m.fl. (L) och Sara Grolander m.fl. (MP) enligt följande.

Fritids – och ungdomsgårdar är en väldigt viktig del av ungas liv. En fritid med hög kvalitet kan jämna ut livsvillkor och stärka unga genom att erbjuda en rik och meningsfull fritid av hög kvalitet för alla. Vi är därför väldigt glada att det för första gången på många årtionden tagits fram en strategi för hur stadens fritidsgårdar ska utvecklas för att säkerställa att alla, oavsett var i staden man bor, har tillgång till en fritidsverksamhet med hög kvalitet.

Samtidigt vet vi att förutsättningarna för unga ser olika ut i olika delar av staden. I områden som Skärholmen, som har svagare socioekonomiska förutsättningar, finns det fler kända riskfaktorer för att dras in i kriminalitet eller annat normbrytande beteende än i andra delar av staden. Vi ser därför våra fritidsgårdar som en viktig skyddsfaktor som har möjlighet att fånga upp och arbeta aktivt med unga som riskerar att fara illa. Arbetet med unga i riskzon för att dras in i kriminalitet utgår från Strategin för att minska risken att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet. Som förvaltningen påtalar saknas koppling till denna strategi.

I det pågående utvecklingsarbetet som vi utför sen övertagandet av fritiden så är det förebyggande arbetet med en attraktiv fritid för alla viktigt, men lika viktigt är det främjande sociala arbetet. Vi skulle därför gärna se ett större fokus på det främjande sociala arbete i strategin och en tydlig koppling till Strategin för att minska risken att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet.

Ersättaryttrande gjordes av Sara Soumah (Fi) som ställer sig bakom Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma yrkande.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed m.fl. (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) enligt följande.

Se särskilt uttalande under arbetsmarknadsnämnden.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ploen (Fi) som ställde sig bakom Rashid Mohammed m.fl. (V) och Anna Jonazon m.fl. (S) särskilda uttalande.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anders Göransson m.fl. (S) Charlotte Lilja Pittuco m.fl. (V) med instämmande genom ersättaryttrande av Antonia Simon (Fi) enligt följande.

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
Att därutöver anföra

Vi välkomnar Kulturförvaltningens strategi för Stockholm stads fritids-och ungdomsgårdar. Det är ett gediget arbete som ligger bakom strategin med ett utredningsunderlag som ger en omfattande och tydlig bild av fritids-och ungdomsgårdarnas förutsättningar att bedriva kvalitativ, jämlik, jämställd och meningsfull fritidsverksamhet. Utredningen visar klart och tydligt att detta område är i ett stort behov av ökade insatser på ett flertal plan. Vi anser dock att strategin är ett ytterligare dokument som saknar konkreta målsättningar gällande frågor om lokaler, finansiering och kommunikation.

Fritids-och ungdomsverksamheterna är ett område där stora besparingar gjorts tidigare under den grönblåa mandatperioden så behovet av satsningar är skriande. Vi är därför förvånade över hur majoriteten väljer att hantera en så viktig strategi utan att också tilldela budget med nödvändiga resurser för att ge kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna verkliga förutsättningar att kunna genomföra och uppfylla strategins uppdrag och mål. Med våra förslag till budget skulle stadsdelsförvaltningarna till exempel få utökad driftbudget för en ungdomssatsning fritidsgårdar i en jämlik återstart med bland annat ökade medel för förstärkt fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsvariation och hbtqi-ungdomar, ökad driftsbudget för fritidsgårdar och lokal kulturverksamhet genom högre bemanning och ökat öppethållande fritidsgårdarna. Vi vill särskilt lyfta Spektrum-verksamheten på Södergården som är väldigt efterfrågad mötesplats och som erbjuder en viktig och trygg verksamhet till unga hbtqi-personer. Men mötesplatser som dessa har en osäker framtid tack vare det blågröna styret.

Vi anser att utan extra tillsatta medel är strategin tandlös. Mål som att säkra jämställdheten, jämlikheten och tryggheten på dagens fritidsgårdar blir svåra att uppnå när det idag till exempel saknas fysiska platser i form av tillgängliga, attraktivt inredda, fräscha och verksamhetsanpassade lokaler för att kunna bedriva meningsfull verksamhet för alla. Utredningen föreslår att samtliga stadsdelsförvaltningar gör en genomlysning av lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs. Strategin borde därför inkludera mål kring anpassningar och åtgärder i lokalfrågan. I sammanhanget är det också anmärkningsvärt att fritidsgårdar läggs ned innan denna genomlysning är klar. Vi ser att fritidsgårdar läggs ned i staden utan grundlig barnkonsekvensanalys. Det medför frågetecken om vilka intressen som väger tyngst. Utökade resurser och ett

starkare barnrättsperspektiv är viktigt för att möjliggöra en meningsfull fritid för barn och unga i Stockholm.

Samma gäller målet om att öka andelen utbildade fritidsledare, det är en väldigt bra målsättning men blir svår att uppnå utan tillskott av ekonomiska medel för att rekrytera och behålla kompetent personal. Vi anser även att målet om att unga som upplever fritids- och ungdomsgården som trygg kräver många insatser för att uppfyllas. I utredningen föreslås till exempel att staden tillsätter en arbetsgrupp för att anta en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Detta borde strategin också ta upp och sätta mål kring för att säkerställa att personal får rätt utbildning i det arbetet. För att uppfylla målet om att vara nöjd med aktiviteterna krävs det även resurser och ekonomiska medel för att målgruppen ska få verkliga möjligheter att påverka utbudet och tryggheten på verksamheten för att förverkliga de önskade aktiviteterna och genomföra trygghetsskapande åtgärderna.

En viktig faktor som vi saknar i strategin är kommunikationsstrategier för att nå ut till målgrupperna. Det är tydligt att stadens verksamheter inte når ut med information om sina aktiviteter till alla barn och unga. Det vore därför intressant att lägga till en del i strategin som berör utveckling av kommunikations- och dialoginsatser för att både informera och ta del av synpunkter och förslag från målgrupperna, i form av till exempel fokusgrupper. Detta är också ett bra sätt att inkludera målgruppen och stärka ungas delaktighet när sådana omfattande strategier tas fram. Bättre kommunikation kring verksamheterna är även viktiga för fler att ta del av som vårdnadshavare, skola, fältassistenter och socialtjänst.

Östermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Göran Ek (SD) enligt följande.

Se särskilt uttalande under Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.